

دوازدهمین گزارش اپیدمیولوژی وضعیت کرونا در استان فارس

از ابتدای اپیدمی بیماری تا ۱۵ شهریور ۱۳۹۹

تهیه و تنظیم:

کمیته اپیدمیولوژی کرونا

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

پیشگفتار

اولین گزارش مورد قطعی کووید-۱۹ در شهر ووهان کشور چین در تاریخ ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ گزارش شد. این بیماری با گسترش سریع به سایر کشورها، بحران آفرین شد بگونه ای که سرانجام توسط سازمان جهانی بهداشت به عنوان پاندمی اعلام گردید و اکنون تقریباً همه کشور های جهان کم و بیش درگیر این بیماری می باشند. قدرت انتشار بالا، میزان کشندگی نسبتاً زیاد، گسترش جهانی، عدم وجود ایمنی قبلی در انسان و عدم وجود واکسن و درمان قطعی از دلایل اهمیت این بیماری می باشد. در کشور ما اولین مورد قطعی بیماری در شهر قم در تاریخ اول اسفند ۱۳۹۸ گزارش گردید و علیرغم کلیه اقدامات انجام شده، بیماری به سرعت در سایر مناطق کشور گسترش یافت.

به دنبال گزارشات پیشین اپیدمیولوژی کرونا در استان فارس، گزارش حاضر، به عنوان دوازدهمین و کاملترین گزارشی است که توسط "کمیته دانشگاهی اپیدمیولوژی کرونا" و با همکاری همه معاونتها، مدیریت های دانشگاه و گروه اپیدمیولوژی تا تاریخ ۱۳۹۹/۶/۱۵ به منظور ارائه به کمیته تحلیل اپیدمیولوژیک کشوری تهیه شده است. مطالب گزارش با استفاده از نمودار ها و نقشه های مختلف در ادامه آورده شده است. امید است این مجموعه بتواند راهگشایی هر چند ناچیز در زمینه کنترل این بیماری باشد. همچنین این گزارشات روند تکمیلی کمی و کیفی بهتری را پیدا نمایند و برای تصمیم گیری های مبتنی بر شواهد، مستندسازی تجربه ها و درس آموخته های اپیدمی مورد استفاده قرار گیرند.

در پایان از کلیه اعضای هیئت علمی گروه اپیدمیولوژی، کارشناسان معاونت بهداشتی، خانم مریم مجد و آقای محمدحسین باقری، کارشناس لابراتوار اپیدمیولوژی، خانم زهرا غیبی و دانشجویان گروه اپیدمیولوژی خانم موهبت والی و خانم افروز مزیدی مرادی که در تهیه این گزارش ما را یاری رساندند، تشکر و قدردانی می شود.

خرسند خواهیم شد اگر ما را با نظرات ارزشمند خود از طریق ایمیل آدرس گروه اپیدمیولوژی شیراز آگاه سازید.

Email Address Department of Epidemiology of Shiraz: epid.shiraz@gmail.com

هرگونه استفاده از این گزارش برای استفاده آموزشی و پژوهشی با ذکر منبع بلامانع است.

فهرست مطالب :

عنوان

شماره صفحه

تازه های اپیدمیولوژیک در رابطه با کووید-۱۹.....	۱
جدول ۱: گزارش یک خوشه در استان فارس.....	۱
نمودار ۱: میزان بروز روزانه بیماری کرونا در ایران و استان فارس، در صد هزار نفر.....	۲
نمودار ۲: میزان بروز تجمعی موارد جدید بیماری کرونا در ایران و استان فارس، در صد هزار نفر.....	۲
نمودار ۳: میزان بروز مرگ و میر روزانه بیماران کرونا در ایران و استان فارس، در میلیون نفر.....	۲
نمودار ۴: میزان بروز تجمعی مرگ بیماران کرونا در ایران و استان فارس، در میلیون نفر.....	۳
نمودار ۵: میزان میرایی از بیماری کرونا در ایران و استان فارس.....	۳
نمودار ۶: تعداد و درصد تستهای انجام شده و موارد مثبت در استان فارس.....	۳
نمودار ۷: نقشه GIS میزان بروز تجمعی بیماران کرونا در استان فارس، در صد هزار نفر.....	۴
نمودار ۸: نقشه GIS میزان بروز تجمعی مرگ بیماران کرونا در استان فارس، در میلیون نفر.....	۴
پیشنهادات به منظور کاهش گسترش بیماری در استان فارس.....	۴

تازه های اپیدمیولوژیک در رابطه با کووید-۱۹

۱: ویژگی های بیماران مبتلا به COVID-19 در ایران که در بیمارستان بستری شده اند

در مقاله ای که پژوهشگران ایرانی به صورت Letter در نشریه علمی Annals of Internal Medicine منتشر کرده اند، ویژگی ها و میزان مرگ و میر بیماران مبتلا به COVID-19 در ایران که در بیمارستان بستری شده اند، در یک مطالعه کوهورت گذشته نگر مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطالعه، بیماران بستری شده در کل بیمارستان های مربوط به COVID-19 در ایران (۱۰۳۴ بیمارستان) از ۲۰ فوریه ۲۰۲۰ تا ۲۰ آوریل ۲۰۲۰ بررسی شده است. از حدود ۶۳ هزار فرد مراجعه کننده به بیمارستان ها، بیش از ۲۹ هزار نفر مبتلا به COVID-19 بوده اند. ۵۶٪ بیماران مرد و میانگین سنی کلی بیماران ۵۷/۳ سال بود. شایع ترین یافته ها در بیماران سرفه (۵۲٪)، تب (۴۵٪) و تنگی نفس (۴۵٪) بود. همچنین ۲۳٪ بیماران، بیماری پیش زمینه ای داشتند. خطر تجمعی مرگ در بیمارستان پس از ۳۰ روز، ۲۴/۴٪ بود.

۲: تعریف بهبودی در بیماری کووید-۱۹: یک تست منفی ویروس کرونا به معنای بهبود نیست.

۸ ماه پس از پاندمی، هنوز عواقب آن با تعداد مرگ و میر سنجیده می شود. در حال حاضر، کلمه «خفیف» برای بیمارانی که بستری و پیگیری نمی شوند، به کار می رود. «بهبودی» نیز پس از ترخیص از بیمارستان و یا تست منفی استفاده می شود اما حس بیمار بودن و وجود علائم بیماری در این دسته به درستی سنجیده نمی شود. در سراسر جهان، میلیون ها انسان که بیمار می شوند اما بستری و تست نمی شوند، مورد شمارش قرار نمی گیرند. در واقع، افرادی هستند که علامت دارند ولی بستری و تست نمی شوند، پس از مدتی علائم آنان کاهش می یابد و مجدداً دچار تشدید علائم می شوند. در نتیجه، تعاریف و اندازه گیری ها باید مجدداً بررسی شوند و روشکافانه تر باشند.

سابقاً افراد سالم با علائم پایدار مانند تنگی نفس، خستگی و درد عضلانی که آن ها را از بازگشت به فعالیت روزانه باز می داشت، تحت عنوان «بیماری خفیف» دسته بندی می شدند. علائم حداقل در یکی از هر ۱۰ نفر از آنان، بیش از سه هفته طول می کشد. کلمه «خفیف» نباید برای کسانی که علائمشان چند هفته طول کشیده یا عملکرد معمولشان مختل شده، به کار برود.

اگرچه برای عوامل خطر مرگ و میر بیماران ایده هایی وجود دارد اما هنوز علل طولانی تر شدن بیماری در بعضی افراد و یا علائم نوسان دار در آنان (تشدید علائم پس از بهبودی) ناشناخته است، COVID-19 طولانی باید جدی گرفته شود. «بهبود» باید زمانی به کار برده شود که توسط تست تأیید شود و عملکرد و کیفیت زندگی بیماران به وضعیت قبل از بیماری بازگردد. در نتیجه، تعریف بهبودی باید شامل مدت، شدت و نوسان علائم در کنار عملکرد و کیفیت زندگی باشد.

منبع:

<https://www.nature.com/articles/d41586-020-02335-z>

جدول ۱: گزارش یک خوشه در استان فارس

خوشه ۱*			خوشه ۱/۱**			خوشه ۲/۱***		
جنس	سن	تاریخ شروع علائم	جنس	سن	تاریخ شروع علائم	جنس	سن	تاریخ شروع علائم
مرد	۳۷	۱۳۹۹/۴/۲۱	مرد	۴۵	۱۳۹۹/۴/۲۸	زن	۴۱	۱۳۹۹/۵/۱
زن	۲۷	۱۳۹۹/۴/۲۴	زن	۴۱	۱۳۹۹/۵/۱	مرد	۲۷	بدون علائم
مرد	۴۸	۱۳۹۹/۴/۲۷						
مرد	۴۵	۱۳۹۹/۴/۲۸						

تعداد بیماران کووید ۱۹ در تماس نزدیک	وضعیت	تاریخ شناسائی	تاریخ شروع علائم	سن	جنس	خوشه ۱
۵	سرپائی	۱۳۹۹/۴/۲۸	۱۳۹۹/۴/۲۱	۳۷	مرد	مورد شاخص

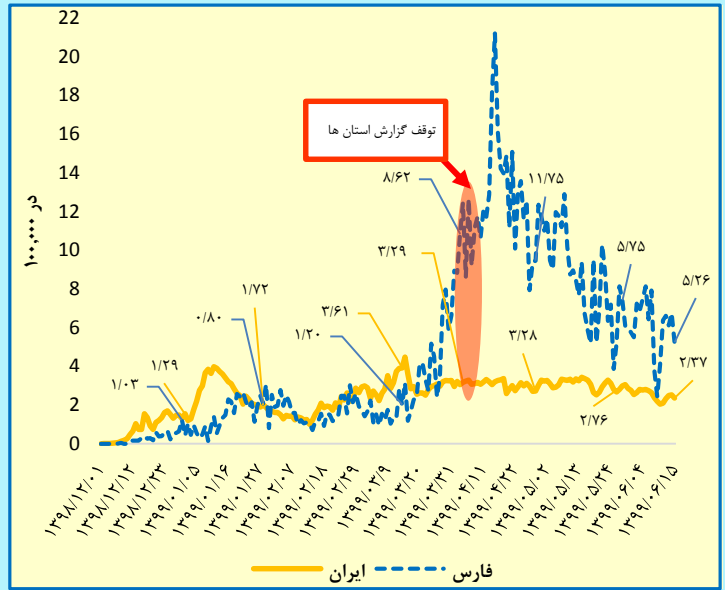
* مورد اولیه کارپرداز اداره که در تماس با منبع نامشخص به اقتضای شرایط کار به علت حضور در اماکن متعدد و تماس با افراد مختلف و برگ حواله هایی که از مراکز بهداشتی درمانی به وی ارجاع می شود آلوده شده و با علائم تب و کوفتگی بعنوان مورد مثبت شناسایی شد.

** سه مورد مثبت در بررسی موارد تماس مورد اولیه (یک نفر از خانواده و دو نفر از همکاران اداری)

*** در بررسی موارد در تماس موارد مثبت اداری شناسایی دو مورد مثبت که در پی تماس اداری آلوده شده اند.

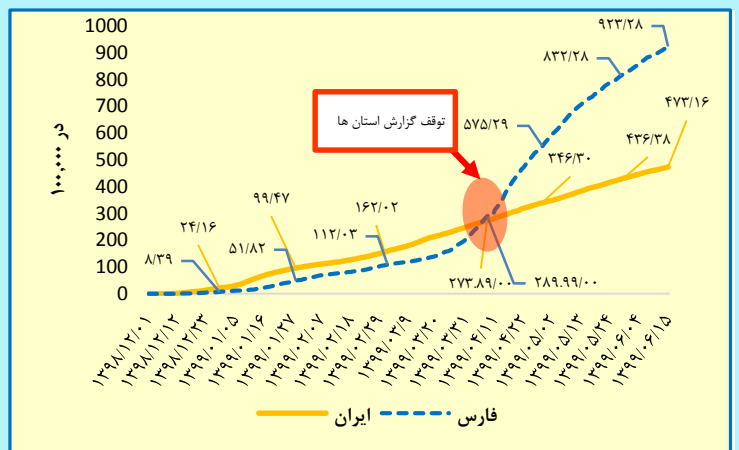
نمودار ۱: میزان بروز روزانه بیماری کرونا در ایران و استان فارس، در صد هزار نفر

نمودار روبرو میزان بروز روزانه بیماری کرونا در یک جمعیت صد هزار نفری در استان فارس و ایران را به تصویر می کشد؛ همین گونه که در نمودار قابل مشاهده می باشد بروز از ابتدای اپیدمی بیماری، در استان فارس کمتر از متوسط کشوری بوده، حال آنکه در اواخر فروردین این میزان در استان فارس افزایش یافته و به متوسط کشوری نزدیک شده است. نهایتاً با اقدامات پیشگیرانه مناسب، این میزان تا تاریخ قبل از ۲۰ خرداد ۱۳۹۹ به مقداری پایین تر از متوسط کشوری تنزل یافته است. این در حالی است که مجدداً از تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۹۹ شاهد افزایش میزان بروز روزانه در فارس نسبت به آمار رسمی کشوری هستیم که اقدامات مؤثرتری از جمله کاهش تماسها و بازگشت برخی محدودیتها را می طلبد. گرچه روند اپیدمی از نیمه مرداد ۱۳۹۹ رو به کاهش می باشد ولی همچنان بالاتر از متوسط کشوری است.

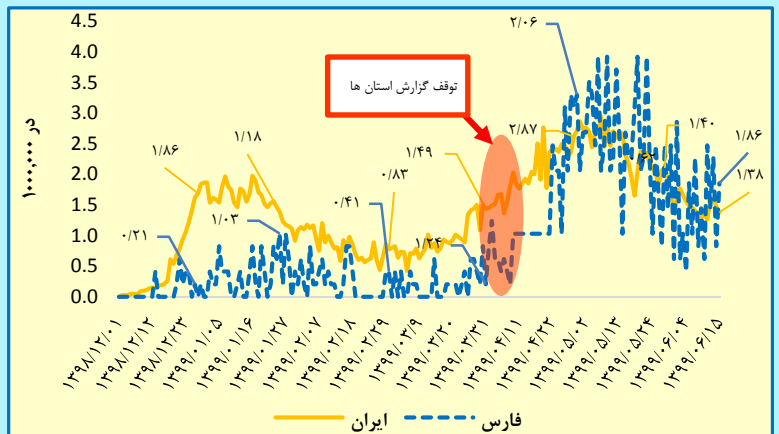
نمودار ۲: میزان بروز جمعی موارد جدید بیماری کرونا در ایران و استان فارس، در صد هزار نفر

روند کلی بروز موارد بیماری در استان فارس با شیب بیشتری نسبت به آمار رسمی کشوری در حال افزایش است، ۹۲۳/۲۸ در مقابل ۴۷۳/۱۶ در صد هزار نفر. لازم به ذکر است همانطور که در گزارشهای پیشین آمده است، تا قبل از ۲۰ خرداد ۱۳۹۹ بروز موارد بیماری در استان فارس تقریباً ۶۶٪ متوسط آمار رسمی کشوری بوده است و متأسفانه روند افزایشی در میزان بروز را بعد از تاریخ مذکور در فارس شاهد هستیم و شیب افزایشی از اواخر خرداد ماه به بعد نسبتاً شتابنده می باشد. این روند شتابنده، افزایش انجام تست در گروههای آسیب پذیر و موارد تماس نزدیک و شناسایی مؤثرتر موارد پنهان به منظور قطع زنجیره انتقال بیماری را می طلبد.

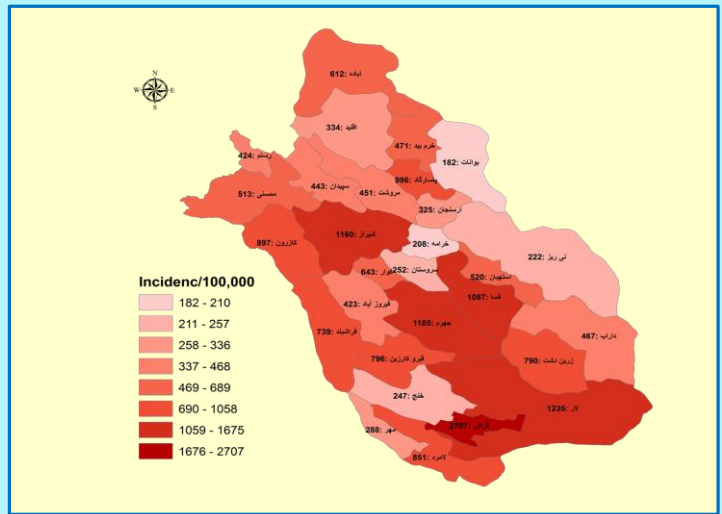
نمودار ۳: میزان بروز مرگ و میر روزانه بیماری کرونا در ایران و استان فارس، در میلیون نفر

نکته شایان توجه در نمودار روبرو این است که تا تاریخ ۲۱ تیر ۱۳۹۹ به ازای یک جمعیت ثابت یک میلیون نفری، تعداد مرگ در استان فارس همواره کمتر از متوسط کشوری بوده است. این در حالی است که موارد مرگ از آخر خرداد ماه سال جاری در استان فارس نسبت به قبل از آن روند افزایشی را نشان می دهد. متأسفانه از ۲۲ تیر ماه افزایش چشمگیری در مرگ و میر روزانه در استان فارس رخ داده، که در روزهای پایانی تیر ماه بعضاً شاهد مرگ و میر روزانه بالاتر از متوسط کشوری بودیم این درحالی است که مجدداً در نیمه اول مرداد ماه تقریباً میزان بروز مرگ و میر روزانه در حد متوسط کشوری شاهد بودیم و بعضاً در نیمه دوم مرداد ماه میزان بروز کمتری نسبت به متوسط کشوری تجربه کرده ایم. همچنین در نیمی از روزهای نیمه اول شهریور ماه ۱۳۹۹ میزان بروز مرگ و میر روزانه کمتر از متوسط کشوری را در استان فارس شاهد بودیم.

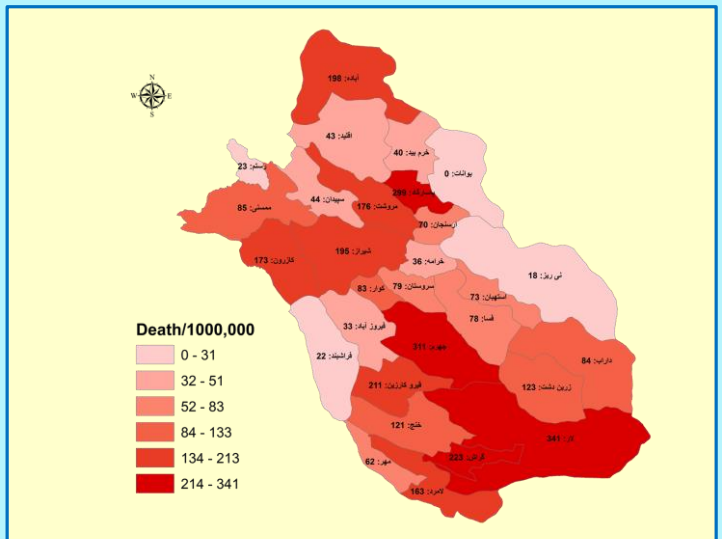
نمودار ۷: نقشه GIS میزان بروز تجمعی بیماران کرونا در استان فارس، در صد هزار نفر

بر اساس بروز تجمعی ابتلا به بیماری کرونا در استان فارس، (در نظر گرفتن تعداد موارد کرونا مثبت به نسبت جمعیت در معرض خطر)، تقریباً اکثر مناطق استان فارس، بروز بالای کرونا (رنگهای تیره تر) را گزارش کرده اند.

نمودار ۸: نقشه GIS میزان بروز تجمعی مرگ بیماران کرونا در استان فارس، در میلیون نفر

همانطور که از نمودار روبرو مشهود است، میزان تجمعی مرگ در کلیه مناطق جنوبی و شمالی استان (رنگهای تیره تر) نسبت به گزارشات پیشین رو به افزایش است.

پیشنهادات به منظور کاهش گسترش بیماری در استان فارس:

- مجازی سازی فوری آموزش در مدارس
- گسترش فوری غربالگری
- افزایش تست و بررسی در افراد تماس نزدیک
- محدود سازی تماسها
- اطلاع رسانی از طریق رادیو و تلویزیون در مورد وجود خطر بالای کرونا در استان فارس
- جلوگیری از عادی سازی وضعیت کرونا در بین مردم از طریق ارائه آمارهای دقیق
- الزام استفاده از ماسک در مکانهایی که اجتماع وجود دارد، از جمله مراکز خرید، اتوبوس، مترو، هواپیما، کلیه ادارات و
- ادامه شیوه آموزش مجازی و از راه دور در دانشگاه ها
- انجام تست در پرسنل سلامت
- انجام تست و بررسی در تجمعات شامل ادارات، کارخانجات، پادگان ها و ...
- انجام تست و بررسی در دانشجویان و خوابگاه ها